

Flip van Spaendonck en Nico Keijser

Drs. Ph.M. van Spaendonck RV is werkzaam als waarderingsdeskundige en is als zodanig geregistreerd bij het LRGD.
Mr. ing. N.M. Keijser is werkzaam als IT-specialist en is als zodanig geregistreerd bij het LRGD. Hij is tevens secretaris van het LRGD.

Kwaliteitsborging van deskundigenberichten in het civiel recht

Gerechtelijke deskundigen worden door de rechter in procedures ingeschakeld om bij te dragen aan de kwaliteit van rechterlijke uitspraken. Een deskundige kan immers een antwoord geven op relevante vragen die specialistische kennis en ervaring vereisen op een bepaald gebied dat de rechter niet eigen is. Een deel van het feitenonderzoek wordt aldus uitbesteed aan een derde. Die uitbesteding kan gevolgen hebben voor de kwaliteit van het rechterlijk oordeel. Dit artikel gaat in op de vraag op welke wijze de kwaliteit bij het inschakelen van een gerechtelijke deskundige kan worden geborgd.¹

De praktijk

Het belangrijkste element van kwaliteitswaarborging is uiteraard gelegen in de benoeming van een deskundige. Het moet de juiste persoon zijn, die de nodige kennis en ervaring heeft voor beantwoording van precies de vragen die in de procedure voorliggen. In de procedure pleegt de rechter hierover met partijen te overleggen. Soms zijn partijen het eens, waarna de rechter meestal de voordracht van partijen zal volgen. De voordracht en benoeming van de deskundige zal gestoeld moeten zijn op de specifieke deskundigheid ten aanzien van bepaalde in de procedure voorliggende vragen maar er gelden geen vereisten voor de toetsing van deze deskundigheid. Ook worden de beoogde deskundigen niet altijd getoetst op juridi-

sche kennis en bekendheid met de wijze van optreden in een gerechtelijke procedure. Wonderbaarlijk is dan toch dat, schijnbaar voetstoots, wordt verondersteld dat de deskundige een geschikte bijdrage kan bieden aan het oordeel van de rechter.

De rechterlijke macht kan bij benoemingen putten uit verschillende deskundigenregisters zoals het Landelijk Register van Gerechtelijk Deskundigen (LRGD),² het Nederlands Register Gerechtelijk Deskundigen (NRGD),³ de Landelijke deskundigenindex voor de civiele en bestuurssectoren (DIX) en de Nederlandse Vereniging voor Medisch Specialistische Rapportage (NVMSR).⁴ Het in 2007 gestarte LRGD kent meer dan

¹ De hartelijke dank van de auteurs gaat uit naar mr. drs. E.Ch.M. Wagemakers, voor zijn constructieve bijdrage aan het tot stand komen van het artikel.

² www.lrgd.nl.

³ www.nrgd.nl.

⁴ www.nvmsr.nl.

Foto: Shutterstock.com

tweehonderd gekwalificeerde deskundigen met werkerreinen uiteenlopend van toxicologie tot ICT en de waardebeoordeling van bedrijven. Specifiek gericht op deskundigen actief in strafrechtelijke procedures is het NRGD dat in 2010 zijn wettelijke grondslag kreeg. Sinds 2008 is de DIX operationeel. Het aantal vermeldingen in DIX is niet bekend. Het DIX-register is alleen raadpleegbaar voor de rechterlijke macht en kent, voor zover bekend, een zeer beperkte kwaliteitstoetsing. In het bijzonder wordt bijgehouden of een bericht binnen de gestelde termijn is ingediend. Daarnaast biedt het systeem de griffier of rechter de mogelijkheid een beoordeling over het optreden van de gerechtelijk deskundige te registreren. Of dat gebeurt is onbekend. De betrokken deskundige blijft in ieder geval van zo'n beoordeling onwetend en in die zin zal de registratie dan ook niet bijdragen aan de kwaliteit van zijn werk. Het DIX-register wordt niet meer geactualiseerd maar nog wel gebruikt. Ook voor vraagstukken in medische sfeer bestaat een apart register van deskundigen. De leden van de in 2009 opgerichte NVMSR voeren hun werkzaamheden uit volgens de

door hen geformuleerde kwaliteitsnormen die aansluiten bij geldende gedragsregels en medische richtlijnen.

Bij benoeming van deskundigen lopen de contacten over het algemeen via de griffie. Aan de deskundigen wordt het vonnis met daarin de te beantwoorden vragen toegezonden. Er vindt veelal geen inhoudelijk overleg plaats tussen de rechter en de benoemde deskundige en ook anderszins is van een vorm van afstemming meestal geen sprake. Wel wordt aan de deskundige de *Leidraad deskundigen in civiele zaken* toegezonden,⁵ die een toelichting bevat voor de uitvoering van het deskundigenonderzoek.

In de regel brengt de deskundige een verslag uit in de vorm van een schriftelijk deskundigenbericht. De deskundige wordt meestal niet verzocht dit bericht mondeling toe te lichten. Meestal verneemt de deskundige in het geheel niets meer van de rechtbank of het hof over de inhoud van het door

⁵ Soms in de papieren uitgave, meestal als link naar de website in de tekst.

hem uitgebrachte deskundigenbericht. Sommige rechtbanken en hoven sturen het later gewezen vonnis of arrest naar de deskundige toe, terwijl dit bij andere rechtbanken of hoven pas op verzoek van de deskundige zelf geschiedt.

Indien bij organisaties in de marktsector opdrachten of onderdelen van opdrachten worden uitbesteed, zal dat over het algemeen niet geschieden op de min of meer administratieve en afstandelijke wijze zoals dit bij rechterlijke colleges plaatsvindt. Een formeel systeem van kwaliteitsbeheersing, waarover later meer, zou zo'n werkwijze uitsluiten. Los daarvan zal een organisatie in de marktsector zich in de regel actief oriënteren op de vraag of de kwaliteit van de ingehuurde kracht geschikt is en de bestede tijd en kosten redelijk zijn. Een zodanige systematische beoordeling van de kwaliteit van deskundigenberichten vindt niet plaats. Ook de relevante jurisprudentie verschaft geen duidelijkheid over dit kwaliteitsaspect.

De indruk bestaat wel dat in het grootste deel van de gevallen de kwaliteit van het uitgebrachte deskundigenbericht voldoende is. Indien het deskundigenbericht adequaat is, zal het rechterlijk college de beantwoording van de vragen overnemen in de einduitspraak. Dat overnemen kan waarschijnlijk worden opgevat als een blijk van geschiktheid van het uitgebrachte rapport, hetgeen temeer onderstreept hoe vreemd het is dat de geraadpleegde deskundige daarover niet achteraf wordt geïnformeerd. Indien het deskundigenrapport door de rechter niet bruikbaar wordt bevonden, leidt dat maar zelden tot het gelasten van voortzetting van het deskundigenonderzoek of het uitbrengen van een nieuw deskundigenbericht. De indruk bestaat dat de rechter in zo'n geval aan de hand van feitelijke gegevens zoals blijkende uit het uitgebrachte bericht, zich dan maar zelf een oordeel vormt over de beantwoording van de gestelde vragen of na comparitie van partijen tracht tot een overeenstemming over bepaalde geschilpunten of een minnelijke regeling over het gehele geschil te komen.

Een proces van kwaliteitswaarborging

Op voormelde wijze bestaat kwaliteitsborging van het deskundigenonderzoek, voor zover daarvan al sprake is, voornamelijk uit beoordeling van de bruikbaarheid van het eindresultaat van het onderzoek. In de industrie en de dienstverlening is de gedachte dat bij kwaliteitszorg vooral het testen van het eindproduct van belang is, al tientallen jaren geleden verlaten. Het alleen bewaken van de eindkwaliteit resulteert in inefficiënties (afkeuringen), hoge kosten (voor niet geleverde kwaliteit) en mogelijk zelfs kwaliteitsverlies (niet tijdig onderkende tekortkomingen). Een kwaliteitszorg ten aanzien van deskundigenberichten die de borging legt bij het uiteindelijk oordeel van de rechter zal onvermijdelijk op een vergelijkbare manier

Meestal verneemt de deskundige in het geheel niets meer van de rechtbank of het hof over de inhoud van het door hem uitgebrachte deskundigenbericht.

tekortschieten. Integrale kwaliteitszorg dient zich te richten op alle fases van het proces van productie of dienstverlening.

Kwaliteit betekent *hoedanigheid* of *eigenschap* en duidt op het geheel van eigenschappen van een object. Een bekende kwaliteitsdefinitie is gegeven door Joseph Juran met het concept van *fitness for use* (geschiktheid voor gebruik).⁶ Meer formeel is de definitie volgens de International Standards Organisation (ISO): *"het geheel van eigenschappen en kenmerken van een product of dienst dat van belang is voor het voldoen aan vastgestelde of vanzelfsprekende behoeften"*.⁷

Het geheel aan kwaliteitseigenschappen en kenmerken dat een deskundigenbericht zou dienen te bieden, is in drie hoofdcomponenten onder te delen.

Allereerst, en voor de hand liggend, dient de deskundige zich *volstrekt onafhankelijk en onpartijdig op te stellen en de door de rechtbank of het gerechtshof gestelde vragen ter zake kundig en gemotiveerd te beantwoorden*. De deskundige dient zich daarbij in beginsel te beperken tot de aspecten van het geschil zoals dat door partijen in hun rechtsstrijd is bepaald. Hij zal de juistheid van de feiten die niet worden betwist of waarover partijen het eens zijn over het algemeen dienen te aanvaarden. Het kan uiteraard afbreuk doen aan de kwaliteit van de beantwoording indien de feiten (door partijen gesteld of door de rechter als zodanig gedefinieerd) niet stroken met de werkelijkheid, terwijl een en ander wel van invloed is op de objectieve juistheid van het antwoord van de deskundige. De van toepassing zijnde *Gedragscode voor gerechtelijk deskundigen in civielrechtelijke en bestuursrechtelijke zaken*⁸ geeft hierover in de toelichting bij art. 4.11 een ontsnapping. Hier staat:

"De deskundige wordt in beginsel geacht te rapporteren binnen de (vraagstelling van de) opdracht. Echter, indien de deskundige op grond van zijn deskundigheid van mening is dat hij of zij opmerkingen dient te maken die niet strikt terug te voeren zijn op bedoelde vraagstelling, maar wel van belang zijn voor de zaak, maakt hij daar melding van aan zijn opdrachtgever."

Uiteraard dient met voormelde bevoegdheid prudent te worden omgegaan, doch toepassing ervan kan van belang zijn voor de kwaliteit van het eindproduct.

6 Zie o.m. J.M. Juran, *Juran on leadership for quality. An executive handbook*, London: Collier Macmillan 1989.

7 ISO 9001:2008.

8 Deze gedragscode, die moet worden beschouwd als een instrument voor kwaliteitsverbetering voor gerechtelijke deskundigen in de civielrechtelijke en de bestuursrechtelijke procedure, is vastgesteld door de Centrale Raad van Beroep en de landelijke overleggen van sectorvoorzitters van de rechtbanken en de gerechtshoven. De actuele versie 3.7 – januari 2012 is te vinden op www.rechtspraak.nl.

Daarnaast dient (de wijze van opstellen van) het deskundigenbericht te voldoen aan een aantal *juridische en procedurele vereisten*. Zo zal de deskundige bijvoorbeeld het principe van hoor en wederhoor in acht moeten nemen, partijen in de gelegenheid moeten stellen opmerkingen te maken en verzoeken te doen en zal hij in het deskundigenbericht moeten aangeven hoe hiermee is omgegaan. De deskundige dient verder bij de uitvoering van zijn werkzaamheden een aantal formele voorschriften en vereisten te volgen die voortvloeien uit bijvoorbeeld de benoeming, de wet of de *Leidraad deskundigen in civiele zaken*. In het navolgend overzicht zijn de belangrijkste voorschriften in een hiërarchische volgorde geplaatst. De hiërarchie brengt met zich mee dat de deskundige bijvoorbeeld de voorgeschreven werkwijze in het benoemingsvonnis zal moeten volgen, ook als de Leidraad anders zou voorschrijven.

Kader voor de deskundige

De deskundige dient bij de uitvoering van zijn werkzaamheden de opdracht(en) en voorschriften te volgen die in de navolgende documenten zijn weergegeven:

- benoemingsvonnis, -arrest of beschikking;
- instructiebrief bij vonnis, arrest of beschikking;
- art. 194 t/m 200 en 202 Rv;
- *Leidraad deskundigen in civiele zaken*;
- Model Deskundigenbericht.

Overkoepelend:

- Gedragscode voor gerechtelijk deskundigen in civielrechtelijke en bestuursrechtelijke zaken;
- gedragscode van het eigen vakgebied;
- algemene regels op het vakgebied.

Daarmee zijn de kwaliteitsaspecten nog niet voldoende benoemd. Ten slotte spelen er immers ook *eigenschappen en kenmerken van meer pragmatische aard*. Bijvoorbeeld is vereist dat het advies tijdig wordt uitgebracht, dat de deskundige binnen het door hem begrote en door partijen betaalde voorschot blijft⁹ en dat het rapport helder en leesbaar is. In bijgaand kader zijn enkele vragen opgenomen over zodanige kwaliteitskenmerken van het deskundigenbericht, die niet direct betrekking hebben op de inhoudelijke kwaliteit.

Kwaliteit

De borging van de kwaliteit betreft het geheel van maatregelen om het beleid en de doelstellingen op het vlak van kwaliteit vast te stellen en om deze doelstellingen ook effectief te behalen. Een onderdeel van de borging kan bestaan uit de

periodieke toetsing van het systeem aan een externe norm zoals ISO 9001.

Centraal in ieder kwaliteitssysteem staat de kwaliteitscirkel van Deming,¹⁰ die weer is terug te voeren tot Francis Bacon.¹¹ Deze kwaliteitscirkel beschrijft het cyclische proces van plannen, uitvoeren, controleren en corrigeren.¹² Borging van kwaliteit vereist dus dat voor alle bedrijfsprocessen de resultaten van het proces worden beoordeeld om vast te stellen of het resultaat beantwoordt aan de bedoelingen. Afwijkingen moeten worden beoordeeld en moeten zo nodig leiden tot verbeteringen van het proces. Op grond van normen voor kwaliteitsmanagement zoals ISO 9001:2008 moet bij uitbesteding de geschiktheid van een toeleverancier/dienstverlener systematisch worden beoordeeld en geborgd.¹³

Voorbeelden van tertiaire kwaliteitskenmerken

1. Is het terrein van deskundigheid voldoende duidelijk en aangetoond?
2. Beheerst de deskundige het deskundigenproces (regie)?
3. Werd het gevraagde voorschot helder onderbouwd?
4. Is de specificatie van kosten bij de nota helder en overeenkomstig de begroting?
5. Voldeed (indien gewenst) de tussentijdse afstemming met rechtbank of gerechtshof?
6. Was de snelheid van werken (van deskundige) voldoende (dertienwekentermijn)?
7. Is het deskundigenbericht helder geformuleerd?
8. Is de diepgang van het deskundigenbericht geëigend?
9. Was de deskundige goed bereikbaar en alert bij afstemming benoeming?

Een formele toetsing of zelfs certificering van een systeem dat de kwaliteit van deskundigenberichten moet borgen ligt niet onmiddellijk voor de hand. Wel kunnen aan de gangbare normen vereisten worden ontleend die ook aan de kwaliteit van deskundigenberichten kunnen bijdragen. Voor wat betreft het deskundigenonderzoek dient deze bijdrage te worden gevonden in de voor de deskundigen en op het onderzoek toepasbare wet- en regelgeving en de overige documenten (zie kader hiervoor).

Kwaliteitsborging in geval van inzet van de gerechtelijk deskundige vereist allereerst een adequate beoordeling van de geschiktheid van de deskundige op het moment van

9 Hoewel het voor de deskundige mogelijk is om gemotiveerd om een aanvullend voorschot te vragen (art. 195 Rv) is dat niet bevorderlijk voor de doorlooptijd van het onderzoek. Bovendien is een wel gehoorde klacht van partijen na verhoging van het voorschot: 'Als we dat hadden geweten, hadden we wel geschikt.' Het is dus voor de deskundige zaak om, voor zover redelijkerwijs mogelijk op basis van de op het moment van afgeven van de begroting beschikbare informatie, zowel een goede begroting te geven als om het onderzoek binnen die begroting af te ronden.

10 W. Edwards Deming, *Out of the crisis. Equality, productivity and competitive position*, Cambridge: Cambridge University Press 1986.

11 Francis Bacon, *Novum Organum Scientiarum*, 1620.

12 De 'plan do check act'-cirkel is impliciet en expliciet onderdeel van de ISO 9001:2008 standaard en wordt toegelicht in par. 0.2.

13 Zo is bijv. in par. 7.4.1 van ISO 9001:2008 bepaald dat de organisatie ten behoeve van de kwaliteitszorg criteria moet vaststellen voor selectie, evaluatie en herevaluatie van dienstverleners. De uitgebreidheid van de kwaliteitsbeheersing zou afhankelijk moeten zijn van de mate waarin de door de dienstverlener geleverde kwaliteit de eindkwaliteit beïnvloedt.

benoeming. De centrale vraag is dan uiteraard of een deskundige aantoonbaar in staat is een deskundig antwoord te geven op de voorliggende specialistische vragen. Daarnaast is het van belang te beoordelen of de deskundige ook geschikt is om op te treden in de context van een gerechtelijke procedure. Registers als LRGD, NRGD en NVMSR vervullen een duidelijke rol.

Dit is alleen mogelijk indien er een procesgang wordt ontwikkeld waarbij na het uitbrengen van een deskundigenbericht zowel de rechterlijke instantie als de geraadpleegde deskundige een beoordeling kan uitvoeren of het uitgebrachte deskundigenbericht van voldoende kwaliteit en bruikbaar is geweest voor beantwoording van de gestelde vragen. Dat betekent in concreto dat het uitgebrachte deskundigenbericht moet worden afgezet tegen datgene wat daarna in de procedure heeft plaatsgevonden. Het ongewijzigd overnemen van de gegeven antwoorden in de rechterlijke uitspraak mag immers worden opgevat als een blijk van geschiktheid van het deskundigenrapport. Ook het al of niet voldoen aan de overige hiervoor genoemde kwaliteitskenmerken, zowel procedureel als pragmatisch, zou een beoordeling dienen te krijgen. Daarnaast zou die beoordeling aan de kant van de rechterlijke organisatie ook moeten worden vastgelegd zodat deze in de toekomst bij een uit te voeren benoeming kan worden geraadpleegd. Een benoemingenbeleid kan nu eenmaal niet alleen maar drijven op toevallige en informele ervaringen zoals deze bij rechters en griffiemedewerkers ter zake aanwezig zijn.

Zolang een zodanig systeem binnen de rechterlijke macht niet aanwezig is, kunnen de vakinhoudelijke en gerechtelijk procedurele kwaliteiten van de gerechtelijk deskundige ook blijken uit de toelating tot registers zoals in dit artikel eerder aangegeven. Opname in het LRGD vereist bijvoorbeeld aantoonbare deskundigheid op het eigen vakgebied, een afgeronde scholing in het optreden als gerechtelijk deskundige en verplichte permanente educatie. Aan registratie door het NRGD gaat een toetsing van de vakkennis van de aanvrager en de beoordeling van eerder uitgebrachte deskundigenberichten vooraf. De voor het lidmaatschap van de NVMSR te volgen opleiding en examens besteden expliciet aandacht aan de juridische aspecten van het optreden als deskundige in rechte. Leden zijn allen medisch specialist en als zodanig geregistreerd. Registratie brengt verder de toepasselijkheid van de Gedragscode voor gerechtelijk deskundigen in civielrechtelijke en bestuursrechtelijke zaken met zich mee.¹⁴ Daarmee lijkt enige basis te zijn geboden voor de borging van de

Kwaliteitsborging van het deskundigenonderzoek bestaat, voor zover daarvan al sprake is, voornamelijk uit beoordeling van de bruikbaarheid van het eindresultaat van het onderzoek.

hiervoor genoemde inhoudelijke kwaliteitsaspecten van de gerechtelijk deskundige. In de meeste gevallen zal daarmee ook aan de pragmatische kwaliteitskenmerken worden voldaan. Tijdens opleiding, permanente educatie en intervisie-activiteiten wordt daar de nodige aandacht aan besteed. Ook die laatstgenoemde eigenschappen en kenmerken van de deskundige dienen te worden beoordeeld en aan de deskundige kenbaar te worden gemaakt. Daarmee krijgt de deskundige de onmisbare terugkoppeling op het optreden zodat, volgens de kwaliteitscirkel van Deming, kan worden beoordeeld of de uitvoering volgens plan was en of de aanpak in de toekomst moet worden gecorrigeerd.

De auteurs zijn zich ervan bewust dat de rechterlijke macht op een zodanige uitbreiding van haar werkzaamheden niet zit te wachten. Het is immers extra werk, terwijl het ook niet aansluit bij het klimaat van afstandelijkheid dat de rechterlijke macht in het kader van gerechtelijke procedures jegens derden pleegt in acht te nemen. Toch zal er een mechanisme moeten worden ontwikkeld waardoor de deskundige zal kunnen beoordelen of hij zijn werkzaamheden op een goede wijze heeft uitgevoerd. Anders kan immers de deskundige zichzelf niet corrigeren en verbeteren.

In ieder geval is nodig dat de deskundige standaard en automatisch het vonnis na deskundigenbericht krijgt toegezonden. Op die wijze kan de deskundige het eigen werk (in beperkte mate) toetsen. Voor wat betreft overige zaken, zoals tijdigheid of helderheid van de formuleringen, kunnen simpele beoordelingsformulieren worden ontwikkeld. Daarvoor is wel medewerking nodig van de rechters. Daarnaast lijkt echter met name een rol weggelegd voor de griffie, die aan de hand van een beknopt en standaard evaluatieformulier de terugkoppeling van rechtbank of hof kan voorleggen aan de deskundige.

Tot nu blijken rechtbanken en gerechtshoven terughoudend in het spelen van een zodanige actieve rol in de kwaliteitsborging bij de inzet van gerechtelijk deskundigen. Een poging van een van de auteurs, ten behoeve van de eigen kwaliteitsborging, de rechtbank een formele evaluatie te laten opstellen strandde omdat dit door de rechtbank onverenigbaar werd geacht met haar lijdelijke positie. Voor een evaluatie werd verwezen naar de partijen. Het is echter evident dat dit niet tot een zinvol resultaat kan leiden. De confrontatie met zo'n uitgebrachte deskundigenbericht is immers voor procespartijen in beginsel een eenmalige ervaring en partijen zullen geen behoefte hebben aan het geven van een uitvoerige beoordeling, terwijl dat voor hen zelf verder geen praktische consequenties meer zal kunnen hebben. Daarnaast moet worden

¹⁴ Bij een benoeming wordt hiernaar wel verwezen, maar de Gedragscode wordt niet altijd meegezonden. Bij het LRGD zijn deskundigen contractueel aan de code gebonden.

gevreemd dat het deskundigenadvies niet altijd naar de zin van beide partijen zal zijn.¹⁵

Naar het oordeel van de auteurs zou het door de rechterlijke macht aangeven van een aantal concrete meetpunten (bijvoorbeeld tijdig, binnen begroting, correct antwoord op de vragen, helder geformuleerd, algemeen bruikbaar voor vonnis) ook niet strijdig zijn met de lijdelijkheid van de rechter.

Terzijde zij er nog op gewezen dat ook bij de beoordeling van de geschiktheid van de deskundigen de rechter zich niet al te lijdelijk kan opstellen. Dit speelt bijvoorbeeld als partijen het eens zijn over de persoon van de te benoemen deskundige van wie niet is vast te stellen (of niet wordt vastgesteld) of die geschikt is als gerechtelijk deskundige. Als de beantwoording van een kernvraag van een te geven rechterlijk oordeel wordt uitbesteed aan een te benoemen derde, is het een essentieel element van kwaliteitszorg (overeenkomstig bijvoorbeeld ISO

Rechtbanken en gerechtshoven blijken terughoudend in het spelen van een actieve rol in de kwaliteitsborging bij de inzet van gerechtelijk deskundigen.

9001:2008, paragrafen 7.41 en 7.4.2) dat wordt beoordeeld of deze externe geschikt is voor deze taak. Duidelijk is immers dat de rechter het oordeel van een kwaliteitsarme deskundige, dat evident tekortschiet, niet in zijn uitspraak zal overnemen. Het is dus doelmatiger die geschiktheid op voorhand vast te stellen. Zo niet, dan bestaat de prijs uit inefficiënties (afkeuringen) en hoge kosten (voor niet geleverde kwaliteit). Soms zal het moeilijk zijn te onderkennen dat de beantwoording van vragen op specialistisch terrein tekortschiet. Dan zal de prijs bestaan uit kwaliteitsverlies (niet onderkende tekortkomingen) van het rechterlijk oordeel.

Conclusie

Als in gerechtelijke procedures in toenemende mate een beroep wordt gedaan op deskundigen, zal de kwaliteit van het rechterlijk oordeel meer en meer afhankelijk zijn van de kwaliteit van het deskundigenbericht. Dat vereist een gedegen borging van de kwaliteit van de deskundige en het deskundigenbericht. Daarvoor is een actievere rol van de rechter en een gestructureerde terugkoppeling naar de deskundige onmisbaar. De bestaande deskundigenregisters kunnen een nuttige bijdrage leveren aan de kwaliteitsborging van deskundigenberichten.

¹⁵ Overigens zijn gevallen bekend waarin partijen nadat een deskundigenbericht is uitgebracht tot een schikking komen. Dat deskundigenbericht deed kennelijk recht aan beide partijen. Ook dat moet als een kwalitatief goed deskundigenbericht worden gezien.